

ไทยเร่ง ทำหมัน 'ยุงลาย' สกัดไข้เลือดออก-ชิกา

ปลายปี 2558 ปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญอย่างหนึ่งคือโรคไข้เลือดออก คร่าชีวิตคนไปกว่า 140 คน มีผู้ป่วยกว่า 1.4 แสนคน (อ่านต่อหน้า 12)

ไทยเร่ง ทำหมันยุงลาย สกัดไข้เลือดออก-ชิกา

ต่อจากหน้า 1

ล่าสุดปี 2559 นอกจากต้องเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกแล้ว "โรคติดเชื้อไวรัสซิกา" (Zika virus disease) ยังเป็นอีกโรคที่ต้องจับตามอง

ทั้งนี้สืบเนื่องจากกรณีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้หวั่นพบคนไทยเดินทางไปไต้หวันและมีอาการป่วยเป็นไข้ชิกา

ขณะที่อีกรายรักษาตัวที่โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช เบื้องต้นหายดีและกลับบ้านแล้ว

โรคนี้ไม่ได้รุนแรงอย่างที่คิด เพราะกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ย้ำตลอดว่าโรคนี้จะหายเองได้ภายใน 7 วัน อาการที่บ่งชี้คือ มีไข้ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ ปวดศีรษะ ตาแดง บางรายมีผื่นแดงขึ้นตามร่างกาย เป็นต้น แต่ทั้งกังวล คือ กรณีนี้จะรุนแรงสำหรับหญิงตั้งครรภ์ เพราะจะทำให้ทารกที่เกิดมามีโอกาสพิการ ศีรษะลีบแบนได้ ซึ่งในบราซิลพบรายงานดังกล่าวจำนวนมาก

จนกระทั่งองค์การอนามัยโลกประกาศว่าโรคนี้เข้าข่ายภาวะฉุกเฉิน ไม่เพียงเท่านั้นยังมีรายงานวิจัยว่าโรคนี้ยังสามารถติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เนื่องจากพบเชื้อในน้ำอสุจิ

จากกระแสข่าวต่างๆ จึงเกิดคำถามว่า จะทำอย่างไรได้บ้าง เพราะพาหะโรคคือ "ยุงลาย" จะมีมาตรการอย่างไร นอกจาก

ป้องกันไม่ให้ยุงกัดและการกำจัดแหล่งลูกน้ำยุงลาย

ล่าสุด รศ.ปัทมาภรณ์ กฤตยพงษ์ หัวหน้าศูนย์วิจัยเพื่อความเป็นเลิศพาหะและโรคที่นำโดยพาหะ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดเผยว่า การควบคุมปริมาณยุงลายด้วยการทำหมันอาจเป็นคำตอบ

"จากการศึกษาวิจัยหลังปริญญาเอก ตั้งแต่ปี 1993-1994 ณ มหาวิทยาลัยเยล โดยทดลองนำแบคทีเรียจากแมลงหวี่ใส่ในยุงกันปล่อง ซึ่งขณะนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ กระทั่งล่าสุดได้มาวิจัยต่อที่ประเทศไทย จึงสามารถพัฒนายุงลายต้านเชื้อไวรัส และได้รับการสนับสนุนจากทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ

(IAEA) เพื่อนำยุงลายสายพันธุ์ใหม่นี้มาพัฒนาวิธีการควบคุมยุงลายแนวใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการทำหมันยุง เพื่อช่วยลดไข้เลือดออก ไข้ซิกนุง และไข้ชิกาในประเทศไทย" รศ.ปัทมาภรณ์บอก และว่า การวิจัยได้นำเอากลุ่มแบคทีเรียโวลบาเซีย (Wolbachia) ในยุงลายสวนและยุงรำคาญ มาใส่ไว้ในยุงลายบ้าน ที่เป็นพาหะหลักของโรคไข้เลือดออก โดยแบคทีเรียนี้จะมีประสิทธิภาพในการป้องกันไวรัสเดงกีได้โดยธรรมชาติ ซึ่งเมื่อนำมาพัฒนาและใส่ไว้ในตัวยุงลายบ้าน โดยวิธีนี้เป็นวิธีทางเทคโนโลยีชีวภาพ ผ่านกระบวนการที่เรียกว่าไมโครอินเจกชัน (Microinjection) จากนั้นนำไปฉายรังสีด้วยโคบอลต์ 60 เพื่อให้ยุงลายบ้านเป็นหมัน การพัฒนาดังกล่าวนอกจากจะทำให้ยุงตัวผู้เป็นหมันแล้ว ยังทำให้ตัวเมียต่อไวรัสเดงกีได้อีก โดยยุงที่พัฒนาใหม่เรียกว่า ยุงสาย

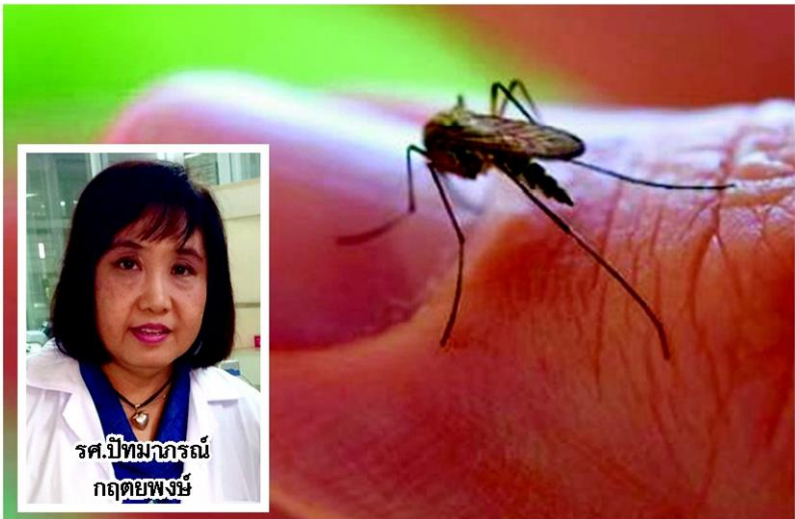
พันธุ์ "TH AB"

รศ.ปัทมาภรณ์บอกอีกว่า ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมการนำไปทดลองในพื้นที่ อ.แปลงยาว จ.ฉะเชิงเทรา เบื้องต้นจะทดลองปล่อยยุงลายในหมู่บ้านหนึ่ง ซึ่งเป็นพื้นที่วิจัยด้านโรคไข้เลือดออกมาตลอด เพราะจัดเป็นพื้นที่แหล่งระบาดของโรค คาดการณ์ว่ายุงลายบ้านตัวเมียจะอยู่ในบ้านคนประมาณ 5-10 ตัว ต่อ 1 หลัง ขณะที่ตัวผู้จะมีจำนวนเท่าๆ กัน ดังนั้นการจะปล่อยยุงลายบ้านที่พัฒนาขึ้นใหม่จะต้องเพาะเลี้ยงจำนวนมากพอ คาดการณ์ว่าเฉลี่ยต้องปล่อยบ้านละ 100 ตัว ซึ่งอย่างไรเสียยุงตัวผู้ที่เป็นหมันจะต้องผสมพันธุ์กับตัวเมียแน่นอน

"เมื่อยุงลายตัวผู้ที่เป็นหมันถูกปล่อยไปผสมพันธุ์กับยุงตัวเมียในธรรมชาติ ทำให้ยุงลายตัวเมียเป็นหมันโดยใช่จะไม่ฟักเป็นตัว ซึ่งจะมีผลทำให้ยุงลายลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วและทำให้ไข้เลือดออกลดลงด้วย นอกจากนี้ยุงลายตัวเมียที่ไม่เป็นหมันจากการผสมพันธุ์กับยุงตัวผู้ที่เป็นหมัน จะให้ลูกทั้งตัวผู้และตัวเมียที่ต่อต้านเชื้อไวรัส ยุงลาย

รุ่นลูกเหล่านี้จึงไม่เป็นที่พาหะนำโรคอีกต่อไป" รศ.ปัทมาภรณ์กล่าว และว่า นอกจากจะลดความเสี่ยงต่อโรคไข้เลือดออกแล้ว การควบคุมยุงลายด้วยวิธีการนี้จะช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคที่นำโดยยุงลายบ้านอื่นๆ เช่น โรคไข้ซิกนุง โรคไข้ชิกา (Zika) อีกด้วย

"ขณะนี้ศูนย์วิจัยพาหะได้ร่วมมือกับไอเออีเอ สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เตรียมทำ

รศ.ปัทมาภรณ์ กฤตยพงษ์

มติชน

Matichon
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,550

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: พุธที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559

ปีที่: 39

ฉบับที่: 13843

หน้า: 1 (ซ้าย), 12

Col.Inch: 73.12

Ad Value: 113,336

PRValue (x3): 340,008

คลิป: สีสี่

หัวข้อข่าว: ไทยเจ๋งทำหมัน'ยุงลาย'สกัดไข้เลือดออก-ชิกา

โครงการนำร่องเพื่อควบคุมยุงลายด้วยวิธี
ดังกล่าวที่ อ.แปลงยาว ในอีก 2-3 เดือน
ข้างหน้า หากได้ผลดีก็จะนำเสนอต่อ สธ.
เพื่อจัดทำเป็นนโยบายควบคุมปริมาณยุง
ลายในอนาคต” รศ.ปัทมาภรณ์กล่าว และว่า
สำหรับความสำเร็จครั้งนี้ถือว่าเป็นครั้งแรก
ของโลกในการพัฒนายุงลายสายพันธุ์ใหม่
ด้วยการนำแบคทีเรียจากยุงลายสวนและยุง
รำคาญมาใส่ในยุงลายบ้าน เพราะไม่เคยมี
ใครทำมาก่อน ที่ผ่านมาจะเป็นแมลงหวี่ซึ่งก็
ไม่จัดอยู่ในกลุ่มยุง ครั้งนี้จึงเป็นความสำเร็จ
ของคนไทยจริงๆ

สำหรับ รศ.ปัทมาภรณ์ทำวิจัยเพื่อ
ควบคุมยุงลายพาหะนำโรคไข้เลือดออกมา
เป็นเวลามากกว่า 25 ปี ได้รับทุนสนับสนุนจาก
องค์กรต่างประเทศมากมาย ได้แก่ องค์กร
อนามัยโลก สถาบันเอ็นไอเอส ประเทศ
สหรัฐอเมริกา มูลนิธิบิลแอนด์เมลรินด้า เกตส์
หน่วยงานไอดีอาร์ซี ประเทศแคนาดา และ
สหภาพยุโรป เป็นต้น

เป็นคนแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับทุนจากมูลนิธิเกตส์
ในโครงการแกรนด์ ชาเลนจ์ เอ็กซ์
โพลเรชั่นส์ (Grand Challenge
Explorations) โดยได้รับการประกาศ
เกียรติคุณระหว่างการประชุมประจำปี
ของมูลนิธิเกตส์ในประเทศไทย ซึ่งมี
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี เป็นประธาน เมื่อหลายปีก่อน
ขณะนี้ ปัจจุบันเป็นประธานเครือข่ายนิเวศ
สุขภาพซึ่งมีสมาชิก 17 ประเทศ และมี
เครือข่ายการวิจัยเพื่อลดความเสี่ยงต่อ
โรคที่นำโดยพาหะและโรคติดต่อจาก
สัตว์สู่คนในภูมิภาคเอเชีย